

Doplnenie k obsahovej skladbe v článku:

Nižšie uvedený, nami voľne preložený materiál z českého jazyka, ktorý sme prijali okrem iných z **VÚBP Praha**, bol zakomponovaný do projektu stavebné stroje a zariadenia, zdvíhacie zariadenia.

Dovoľujeme si pri tejto príležitosti upozorniť na súčinnosť a paralely v mnohých oblastiach, oboch národnosti - SR a ČR, ktorí mnohé desaťročia používali /„zdieľali“/ spoločné myšlienky, zásady, právne a iné riešenia v teoretických rovinách aj v praktickom živote, či už sa to /do/tykalo súkromného života, či profesionálnej činnosti.

Ved' aj v súčasnosti oba štáty pokračujú v tomto trende, využívajú/c/ skúsenosti jedného navzájom medzi sebou, tie si vymieňajú, či už v právnej, pracovnej, väzenskej, dopravnej, či kultúrnej alebo inej sfére.

Tak je tomu aj v oblasti BOZP, kde právne predpisy sú si obsahovo často veľmi podobne, len majú už samozrejme logicky iné číselne značenie a dátumy prijatia, účinnosti,...

Naše slova možno dokumentovať aj jednoduchým príkladom, keď zákon o cestnej premávke č. 361/2000 Sb. je v porovnaní s našim aktuálnym zákonom o cestnej premávke č. 8/2009 Z. z. temer identicky, obsahovo veľmi podobný.

Niet azda lepšieho príkladu porovnania dvoch zákonov, z rôznych republík, ako sú tieto oba zákony v oblasti pravidiel v cestnej premávke, kde naša verzia – uvediem „úsmevne a nadnesené“ na mňa silno pôsobí a „total plagiat“.

Oba súčasne verzie si môžete v plnej „aktuálnej právnej forme“ pozrieť umiestnene v priečinku - vzdelávanie, cestná doprava. Sami si môžete urobiť záver, či sme sa „trafili“ do vyhodnotenia oboch verzii,...

Že oba zákony majú mnoho podobných paragrafových znení, až na rozdiely, ktoré zohľadňujú reality života v tej ktorej krajine, jej záujmy, ciele smerovania,....

Aj naše právne, odborne a iné predpisy sú v oblasti zdvíhacích zariadení s českými v mnohom podobne, čo je uvedené vyššie/nížšie, je potrebné to plne využiť a tak aj u Vás sa snažiť **splniť základné bezpečnostné predpoklady** pre náročnú prevádzku zdvíhacích zariadení aj vo Vašich/ našich „slovenských“ podmienkach.

Pripájame obsah článku z VÚBP, snáď využiteľného aj pre Vaše potreby, na základe poznania skutočnosti, že mnohí stavebné stroje využívate v praxi ako multifunkčne zariadenia, tak sa Vám prípadne zídu takéto /tieto/ informácie, snažiac sa, aby ste sa vyhli vo Vašej organizácii podobným /obdobným/ prípadom, ako sú uvedené nižšie.

Obsah článku je primerane využitý aj v projektoch pre **zdvíhacie zariadenia, stavebné stroje a zariadenia**.

Príloha: Voľný preklad, vid' nižšie, obsahu odborného článku.

Riziká pri používaní kolesového rýpadla KOMATSU PW180-7K k /v/ „žeriavovej manipulácii“

Nasledujúca úvaha o vysokých rizikách pri používaní kolesového rýpadla Komatsu PW180-7K k žeriavovej manipulácii je inšpirovaná jedným smrteľným a jedným závažným ťažkým pracovným úrazom zamestnancov pri používaní uvedeného zariadenia k žeriavovej manipulácii, ku ktorému došlo v regióne pôsobnosti oblastného inšpektorátu práce pre královohradecký a pardubický kraj.

Kolesové rýpadlo KOMATSU PW180-7K je v zmysle návodu výrobcu určené k nasledovným pracovným operáciám a činnostiam: bagrovanie, urovnávanie a planírovanie, hĺbenie priekop a nakladanie s bežnými materiálmi, ako je hlina, štrky a rôzne druhy zemín. Kolesové rýpadlá všeobecne majú nezastupiteľnú úlohu pri prevádzaní zemných prác, najmä v stavebníctve, ale aj v poľnohospodárstve, v lesníctve a v ďalších odvetviach priemyselnej a inej činnosti. U kolesového rýpadla KOMATSU PW180-7K výrobca uvádza využitie aj v **ďalších určených pracovných činnostiach, a to najmä zdvíhanie a premiestňovanie bremien** za použitia lyžice s hákom alebo spojky lyžice so zdvíhacím okom /obdobne je tomu tak i u ďalších typov podobných kolesových rýpadiel/.

Aké sú úskalia a riziká pri používaní kolesového rýpadla pre účely zdvíhania a premiestňovania bremien? Nakoľko sa jedná o stroj pre zemné práce používaný na staveniskách, sú minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri ich prevádzke určené v NV ČR č. 591/2006 Zb., príloha č. 2, ods. I. a II. Bližšie požiadavky na bezpečnú prevádzku uvedeného stroja ďalej ukladá NV ČR č. 378/2001 Zb. Pokiaľ sa **rýpadlo používa v režime žeriavovej manipulácie**, je nutné **vziať v úvahu tieto bezpečnostné požiadavky v príslušných nariadeniach vlády, ktoré sa vzťahujú k bezpečnej práci žeriavov**. Norma ČSN ISO 4306-1 „Žeriavy – názvoslovie“ pri definícii žeriavu uvádza: **„Žeriav je stroj pre cyklickú činnosť určený pre zdvíhanie a premiestňovanie bremien v priestore, ktoré sú zavesené na háku alebo uchopené iným bezpečným a schváleným prostriedkom“**. Preto je nutné, aby zamestnávateľia /užívateľia týchto technických zariadení/ pri používaní konkrétneho rýpadla, ktoré je určené k žeriavovej manipulácii, plnili aj požiadavky normy ČSN ISO 12480-1 „Žeriavy – bezpečné používanie“, ktorá stanovuje požadované postupy pre bezpečné používanie žeriavov, vrátane systému bezpečnej práce, riadenie, plánovanie, výberu, prevádzky a údržby ZZ a výberu žeriavnikov, viazačov a ďalších náležite poučených a spôsobilých osôb, napr. signalistov, pracovníkov regulujúcich cestnú dopravu a pod. **V návode výrobcu pre používanie rýpadla sú síce dané určité informácie k bezpečnému používaniu rýpadla pre zdvíhanie a premiestňovanie bremien /ktoré je nutné dodržať/, ale tieto nie sú v takom rozsahu, ako to uvádza norma ČSN ISO 12480-1.**

Pri používaní rýpadla k žeriavovej manipulácii je **nesmierne nutné a dôležité vziať v úvahu** taktiež **riziko vyvolané vysokou rýchlosťou pohybu výložníka**. Napr. u rýpadla KOMATSU PW-180K sú pohyby výložníka /a teda i zaveseného bremena/ trikrát až štyrikrát rýchlejšie, než je premiestňovanie bremena pomocou nakladacieho žeriavu alebo automobilového žeriavu. Významným rizikom je i faktor, že pri zdvíhaní a premiestňovaní bremien za použitia lyžice s hákom alebo okom sa viazač pri **zaviazaní a odviazaní bremena pohybuje v blízkosti** niekoľko stokilovej lopaty rýpadla, ktorá môže byť a často aj býva samotným zdrojom úrazu.

Používanie rýpadiel určených výrobcom k zdvíhaniu a premiestňovaniu bremien je v poslednej dobe v stavebníctve veľmi často využívané, nakoľko je to pre zamestnávateľov ekonomicky výhodné, odpadá nutnosť časovo náročného presunu či dlhodobého prenájmu nakladacieho žeriavu alebo automobilového žeriavu. K bezpečnému používaniu rýpadiel určených k zdvíhaniu a premiestňovaniu bremien je však nutné, aby zamestnávateľia /užívatelia ZZ/ plnili požiadavky § 102 zák. č. 262/2006 Zb., teda vyhodnocovali všetky riziká a nebezpečenstvá spojené s týmito konkrétnymi manipuláciami s jednotlivými bremenami za použitia rýpadla a prijímali opatrenia k predchádzaniu rizikám a nebezpečenstvám.

Dopĺňame, že obdobnú povinnosť majú zamestnávateľia aj v SR /užívatelia ZZ/ stanovené v zákone č. 124/2006 Z. z. v § 6 ods. 1 - všeobecné povinnosti zamestnávateľa, kde sa v bode c) definuje: „**zistiťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziko a vypracovať písomný dokument pri všetkých činnostiach vykonávaných zamestnancami**“, čiže je to obdobná povinnosť zamestnávateľa u oboch štátov, kde sa legislatíva prijíma v zmysle platných princípov a postupov prijímania legislatívy v celoeurópskom priestore. V zmysle vyššie uvedeného o vyhodnotení rizík a prijatých opatreniach je zamestnávateľ povinný viesť dôkladnú dokumentáciu. Ďalej pri používaní rýpadla určeného k zdvíhaniu a premiestňovaniu bremien je nutné zamestnávateľom vyškolit' pracovníkov k dodržiavaniu ustanovení **STN 27 01 43 – 45**, t.j. organizovať prácu a stanoviť pracovné postupy tak, aby boli dodržiavané zásady bezpečného chovania na pracovisku a aby zamestnanci neboli ohrození padajúcimi alebo vymrštenými predmetmi alebo inými materiálmi pri prevádzaní žeriavových manipulácií.

Vo Vranove n.T., dňa 07.12.2020, Mgr. Jozef Veliký

Zdroj: Výskumný ústav bezpečnosti práce Praha
Poznámka: Voľný preklad z ČJ do SJ

Autor článku: Šmíd Ladislav